

Lausunto metropolihallintoa koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta

Kiitän mahdollisuudesta lausua metropolihallintoa koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta.

Hallituksen esityksessä käydään läpi hyvin Helsingin metropolialueen strategisen ja kokonaisvaltaisen kehittämisen ja tätä tukevien hallinnollisten uudistusten tarpeita, myös kansainvälisesti vertaillen (viitaten mm. OECD:n raporttiin). Niin ikään aiemmat epäonnistumiset todetaan asianmukaisesti. Kuntalähtöistä osaoptimoivaa perspektiiviä ei ole kyetty riittävässä määrin yltämään kuntaliitos- ja yhteistyöselvityksin eikä seudullisin organisaatioin. Maankäyttö- ja rakennuslakiin lisätty vaatimus pääkaupunkiseudun kuntien yhteisestä yleiskaavasta ei ole johtanut toimenpiteisiin.

Jotta näihin haasteisiin kyettäisiin vastaamaan, tarvittaisiin vahva hallintoreformi metropolialueelle. Käsillä oleva esitys metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi ei nähdäkseni kuitenkaan ole riittävän vahva. Erityisesti maankäyttö- ja asuntopolitiikkojen osalta metropolihallinnon riippuvuus kuntien omiin linjauksiin paljolti säilyisi. Nämä ovat keskeisiä politiikka-alueita metropolialueen taloudellisen kilpailukyvyyn kehittämisen ja segregatiouhkien välttämisen kannalta. Aiemmat kokemukset eivät lupaa hyvää, jos seudullisten strategisten linjausten aikaansaaminen ja toimeenpano jätetään kuntayhteistyön varaan nykyisen kuntarakenteen puitteissa.

Synnyttävän pakkokuntayhtymän suhde Uudenmaan liittoon olisi hankala. Lähinnä EU:n aluekehittämisohjelmien koordinoitavien lukuun ottamatta uusi metropolihallinto ottaisi Uudenmaan liitolta tehtävät omalla alueellaan. Jos Porvoo ja Lohjakin päättäisivät liittyä metropolihallintoon, jäisi Uudenmaan liitolle tehtäväalue, joka väestön määrässä mitattuna vastaisi 5 % nykyisestä.

Parempi tie vastata esityksen perusteluissa todettuihin haasteisiin olisi synnyttää pääkaupunkiseudun kunnat kattava kuntaliitos, mahdollisesti metropolialueen kuntaliitostyöryhmän esittämällä tavalla, ja terävöittää laajemman metropolialueen (14 kuntaa) strategista MALPE-suunnittelua Uudenmaan liitossa.

Espoossa, 4.2.2015,

Raine Mäntysalo
Professori, varajohtaja
Maankäyttötieteiden laitos/YTK
Insinööritieteiden korkeakoulu
Aalto yliopisto